

Vlaanderen
is erfgoed

Opheffingsdossier

Schuur in Kasterlee

Monument

Agentschap
Onroerend
Erfgoed

Opheffingsdossier:

Schuur, Kasterlee, Isschot 42 – monument (opheffing)

Onderwerp

Benaming: Schuur

Adres of ligging: Isschot 42, Kasterlee

Dossier

Type dossier: opheffingsdossier (Gehele opheffing)

Dossiernummer: 4.001/13017/101.1

Bescherming

Beschermd als: monument

Beschermingsbesluit: ministerieel besluit van 24 januari 1985

URI Besluitendatabank Onroerend Erfgoed: <https://id.erfgoed.net/bsluiten/2028>

Inventaris Onroerend Erfgoed

URI Inventaris Onroerend Erfgoed: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/4898>

Samenvatting

De bescherming als monument van de schuur, Isschot 42 in Kasterlee, wordt opgeheven omdat de erfgoedwaarden onherstelbaar zijn aangetast of verloren gegaan. Door het uitblijven van de nodige instandhoudings- en onderhoudswerken tijdens de beschermingsprocedure bevond de schuur zich kort na de definitieve bescherming in een ruïneuze toestand, waarna ze in 1985-1986 volledig verdween en alle erfgoedkenmerken en -elementen verloren gingen.

Datum

Datum: 26/02/2023

INHOUDSTAFEL

1.	Aanleiding tot opmaak van het dossier	4
2.	Beschrijvend gedeelte	4
2.1.	Ruimtelijke context.....	4
2.2.	Historiek van het beschermde goed	4
2.3.	Historiek van het beschermings- en beheerdossier	5
2.4.	Fysieke toestand van het onroerend goed	6
2.5.	Juridische toestand.....	6
2.5.1.	Adres en kadaster	6
2.5.2.	Onroerend erfgoed	6
2.5.3.	Omgeving	6
3.	Evaluerend gedeelte	6
3.1.	Evaluatie van de opheffing van de bescherming	6
3.2.	Registratie van de erfgoedwaarden die verloren gaan	7
3.3.	Motivering van de afbakening van de opheffing	7
4.	Bronnen	7
5.	Bijlagen bij het inhoudelijk dossier	7
5.1.	Omgevingsplan	7
5.2.	Fotobijlage	7
5.3.	Documentatie	7

1. AANLEIDING TOT OPMAAK VAN HET DOSSIER

Dit is het inhoudelijk dossier bij het opheffingsbesluit van een schuur in Kasterlee. De opheffing van de bescherming kadert in de herziening van het beschermd erfgoedbestand, zoals ingeschreven in de Beleidsnota Onroerend Erfgoed (2019-2024) van minister Matthias Diependaele.

De bescherming van de schuur werd onderzocht in het project 'Aangetaste en verdwenen beschermingen' (2020-2021).¹ Hierin zijn beschermingen onderzocht van bouwkundig, houtig en landschappelijk erfgoed met een onduidelijke fysieke toestand. Het onderzoek had een drieledige bedoeling:

- Nagaan wat de huidige fysieke toestand van het beschermd erfgoedobject is en in hoeverre het nog beantwoordt aan de toestand waarin het werd beschermd
- Achterhalen welke de oorzaken zijn van eventuele veranderingen
- Een beslissing nemen over de bescherming van het erfgoedobject

Op basis van dit onderzoek zijn 44 volledige en 1 gedeeltelijke opheffing van beschermingen toegevoegd aan de beschermingskalender 2022, evenals 3 wijzigingen van beschermingen van verplaatst erfgoed.

Deze opheffingen en wijzigingen worden gefaseerd uitgevoerd. Het derde en laatste pakket dat hier wordt voorgelegd bevat beschermd bouwkundig en houtig erfgoed waarvan de toestand problematisch was op het moment van bescherming.

2. BESCHRIJVEND GEDEELTE

2.1. Ruimtelijke context

Isschot is een vrij centraal gelegen landelijk gehucht ten noordoosten van de dorpskern van Kasterlee en was samen met Kerkhof, Vorsel, Terlo, Grootrees, Houtum en Winkel één van de verspreide gehuchten van Kasterlee die teruggaan op de verschillende lenen uit de feodale periode. De hoeve site waarvan de schuur deel uitmaakte, is gelegen in de gelijknamige straat Isschot en bestaat vandaag nog uit een sterk gerenoveerd tot de 19de eeuw opklimmend hoevegebouw met vrijstaand bijgebouw achteraan, beide bakstenen volumes onder afgewolfde pannen zadeldaken. Ten zuidoosten van de hoeve stond een oudere, tot de tweede helft van de 18de eeuw opklimmende lemen langschuur met daknok haaks op de straat. De locatie van de schuur is vandaag het omhaagd en met gras begroeid oostelijk deel van het perceel.²

Het gerenoveerde hoevegebouw van nummer 42 en de in de nabije omgeving gelegen twee langgestrekte hoeves (nummer 17 en 36) zijn opgenomen als vastgesteld onroerend erfgoed.

Het vastgesteld of beschermd onroerend erfgoed in de omgeving van het beschermd onroerend goed wordt weergegeven op een omgevingsplan in bijlage bij dit opheffingsdossier.

2.2. Historiek van het beschermd goed

Hoewel de schuur niet terug te vinden is op de historische kaarten, noch op de Atlas der Buurtwegen, wordt ze op basis van gelijkende kenmerken met andere voorbeelden gedateerd in de tweede helft van de 18de eeuw. De schuur was een tweebeukige vakwerk-

---

¹ Voor meer informatie over dit onderzoeksproject verwijzen we naar het online onderzoeksrapport: AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2021: *Beschermd, beschadigd, verdwenen. Onderzoek en evaluatie van ernstig aangetast en verdwenen beschermd erfgoed* [online], <https://oar.onroerenderfgoed.be/item/6378> (geraadpleegd op 10 februari 2022).

² INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023: *Hoeve en langsschuur* [online], <https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/47294>; *Kasterlee* [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14417> (geraadpleegd op 7 februari 2023).

en leembouw van het langsschuurtype met een verhoogde doorrit in een uitgespaard hoektravee. De wanden bestonden uit een bakstenen sokkel en stijl- en regelwerk ingevuld met leem. Het dekbalkgebinte droeg een dakbedekking, oorspronkelijk van riet, later gedeeltelijk vervangen door pannen. Op basis van deze kenmerken werd aan de schuur een historische en volkskundige erfgoedwaarde toegekend.³

2.3. Historiek van het beschermings- en beheerdossier

In 1981 vroeg de eigenaar een bescherming aan voor de schuur. Eind 1981 verklaarde het Bestuur Monumenten- en Landschapszorg zich akkoord met het voorstel van bescherming. Het eigenlijke hoevegebouw kwam niet meer in aanmerking voor bescherming wegens zijn te sterk verbouwde staat.⁴ De beschermingsprocedure voor de schuur als monument werd ingezet, op 3 juni 1982 en 10 mei 1983 ondertekende de minister respectievelijk het voorontwerp en het ontwerp van lijst. Uit de bewaarde correspondentie bleek dat de schuur op het moment van de aanvraag zich in een aanvaardbare staat bevond, maar dat zich dringend onderhoudswerken opdrongen. De Provinciale Commissie voor Monumenten en Landschappen verzocht de eigenaar in haar gunstig advies voor de bescherming dringend nodige instandhoudingswerken uit te voeren, meer bepaald het tijdelijk dichtleggen van het dak.⁵ Tijdens de lopende beschermingsprocedure werden echter geen instandhoudings- noch onderhoudswerken aan de schuur ondernomen.

Drie maanden na het gunstig advies van de Koninklijke Commissie voor Monumenten en Landschappen voor de definitieve bescherming vroeg de eigenaar af te zien van de bescherming wegens de te vervallen toestand van de schuur en vroeg deze om een 'deklassering'.⁶ Het Bestuur voor Monumenten- en Landschapszorg alsook de KCML gingen niet in op het verzoek van de eigenaar en wezen op de instandhoudings- en onderhoudsplicht. Men oordeelde dat in 1981, op het ogenblik van de beschermingsaanvraag, de schuur zich immers in een aanvaardbare staat bevond en dat deze mits het nodige onderhoud voor verschillende jaren veilig gesteld had kunnen worden. De eigenaar werd erop gewezen dat het uitvoeren van de onderhouds- en instandhoudingswerken ervoor had moeten zorgen dat de schuur tijdens de procedure niet verder verviel.⁷ Hieraan werd echter niet voldaan. Op 24 januari 1985 werd de schuur definitief beschermd als monument wegens de historische en volkskundige waarde, in het KCML-advies als volgt omschreven:

'De schuur, Isschot 36 te Kasterlee is van het langsschuurtype met verhoogde doorrit. Zij is een voorbeeld van landelijke vakwerk- en leembouw uit de tweede helft van de 18de eeuw. De wanden worden gevormd door een bakstenen sokkel waarboven stijl- en regelwerk, opgevuld met leem. De gebinten zijn rudimentair van opbouw met eenvoudige materialen. De dakbedekking, oorspronkelijk van riet, werd gedeeltelijk vervangen door pannen. Het grondplan omvat twee traveeën en de uitlopers voor de dakschilden.'⁸

Kort na de definitieve bescherming blijkt uit een verslag van 23 mei 1985 van het Bestuur van Monumenten- en Landschapszorg dat de schuur vervallen is tot een 'puinhoop'. Uit een brief van het Bestuur voor Monumenten- en Landschapszorg van november 1986 blijkt dat de schuur op dat ogenblik volledig verdwenen is. Uit de archiefstukken kan niet opgemaakt worden of de schuur verdween naar aanleiding van een calamiteit (bijvoorbeeld door een storm) of dat de schuur gesloopt werd. Het Bestuur eiste wel een reconstructie van de verdwenen schuur en dreigde met strafmaatregelen. Het herstel door reconstructie werd echter niet gehandhaafd.

³ Onroerend Erfgoed Antwerpen, Beschermingsdossier A/708, Kasterlee, Isschot 42, advies KCML 7 mei 1984.

⁴ Onroerend Erfgoed Antwerpen, Beschermingsdossier A/708, Kasterlee, Isschot 42, inspectieverslag 1 december 1981 (Francis Brenders).

⁵ Onroerend Erfgoed Antwerpen, Beschermingsdossier A/708, Kasterlee, Isschot 42, brief PCML 11 maart 1982.

⁶ Onroerend Erfgoed Antwerpen, Beschermingsdossier A/708, Kasterlee, Isschot 42, brief eigenaar 24 augustus 1984.

⁷ Onroerend Erfgoed Antwerpen, Beschermingsdossier A/708, Kasterlee, Isschot 42, brief 23 mei 1985 (F. Brenders).

⁸ Onroerend Erfgoed Antwerpen, Beschermingsdossier A/708, Kasterlee, Isschot 42, advies KCML 7 mei 1984.

2.4. Fysieke toestand van het onroerend goed

De fysieke toestand van het onroerend goed waarvoor dit opheffingsdossier wordt opgemaakt is vastgesteld tijdens een plaatsbezoek op 8 februari 2023. De fysieke toestand is op dat moment fotografisch gedocumenteerd. Deze registratie is als bijlage bij het ministerieel besluit gevoegd en geeft een beeld van de toestand van het onroerend goed op het moment van de opheffing.

De schuur verkeerde in 1984 in een zeer bouwvallige toestand. Tussen mei 1985 en november 1986 is wat van het schuurvolume restte 'volledig verdwenen'.⁹ Het terrein waar de schuur zich bevond is momenteel onbebouwd en betreft een omhaagd en met gras begroeid deel van de tuin.

2.5. Juridische toestand

2.5.1. Adres en kadaster

De schuur bevond zich in de straat Isschot 42 in Kasterlee, op het perceel met de kadastrale gegevens: Kasterlee, 1ste afdeling, sectie C, perceelnummer 288A (deel).¹⁰

2.5.2. Onroerend erfgoed

Op het omgevingsplan in bijlage bij dit dossier is duidelijk dat er geen beschermingen in de buurt liggen van het onroerend goed waar dit dossier over gaat.

In de nabije omgeving zijn de hoevesite van de schuur alsook twee langgestrekte hoeves opgenomen als vastgesteld bouwkundig erfgoed:

- Isschot nr. 42: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/108194>
- Isschot nr. 17: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/108192>
- Isschot nr. 36: <https://id.erfgoed.net/aanduidingsobjecten/108193>

2.5.3. Omgeving

Het perceel kadastraal gekend als Kasterlee, 1ste afdeling, sectie C, perceelnummer 288A is volgens het gewestplan gelegen in agrarisch gebied.

3. EVALUEREND GEDEELTE

3.1. Evaluatie van de opheffing van de bescherming

De schuur, Isschot 42, in Kasterlee, werd beschermd als monument bij ministerieel besluit van 24 januari 1985, omwille van de historische en volkskundige waarde.

Bij aanvang van de beschermingsprocedure in 1982 verkeerde de schuur in een redelijke staat, hoewel zich dringende onderhouds- en instandhoudingswerken opdrongen. Door het uitblijven van deze werkzaamheden tijdens de beschermingsprocedure verslechterde de bouwfysische toestand van de schuur aanzienlijk. Kort na de definitieve bescherming in 1985 verkeerde de schuur in een zeer bouwvallige toestand. Uit een brief van het Bestuur voor Monumenten- en Landschapszorg van november 1986 blijkt dat de schuur op dat ogenblik volledig verdwenen is. Uit de archiefstukken kan niet opgemaakt worden of de

---

⁹ Onroerend Erfgoed Antwerpen, Beschermingsdossier A/0708, Kasterlee, Isschot 42: uit een verslag van 23/5/1985 van het Bestuur van Monumenten- en Landschapszorg blijkt dat de schuur vervallen is tot een 'puinhoop'; uit een brief van 4/11/1986 van het Bestuur van Monumenten- en Landschapszorg blijkt dat de schuur 'volledig verdwenen' is.

¹⁰ In het oorspronkelijke beschermingsbesluit is er sprake van Isschot nr. 36. Deze is vandaag gewijzigd in de huidige nr. 42, niet te verwarren met de hoeve op de huidige nr. 36 die opgenomen is als vastgesteld bouwkundig erfgoed.

Opheffingsdossier: Schuur, monument

schuur verdween naar aanleiding van een calamiteit (bijvoorbeeld door een storm) of dat de schuur gesloopt werd. Daarbij gingen alle erfgoedkenmerken en -elementen verloren.

Pogingen van het Bestuur voor Monumenten- en Landschapszorg om de reconstructie van de verdwenen schuur af te dwingen bleken vruchteloos.

De bescherming van de langsschuur als monument wordt opgeheven, omdat de erfgoedwaarden onherstelbaar zijn aangetast of verloren gegaan.

3.2. Registratie van de erfgoedwaarden die verloren gaan

De erfgoedwaarden zijn volledig verloren gegaan in de periode 1982-1986. In situ zijn geen bouwkundige onderdelen bewaard.

Het opheffingsdossier registreert de erfgoedwaarden die verloren zijn gegaan voldoende. Er zijn bijgevolg geen bijkomende maatregelen vereist voor de registratie van de erfgoedwaarden of het behoud van erfgoedelementen in een onroerenderfgoeddepot.

3.3. Motivering van de afbakening van de opheffing

De bescherming als monument van de schuur, Isschot 42 in Kasterlee, wordt geheel opgeheven. Het kadastraal perceel gevat door de opheffing is opgenomen in artikel 2 van het ministerieel besluit.

4. BRONNEN

- Onroerend Erfgoed Antwerpen, dossier A/0708, Kasterlee, schuur (AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED).
- DEBONNE V., VANMAELE N. & DE HAAN A. 2021: *Beschermd, beschadigd, verdwenen. Onderzoek en evaluatie van ernstig aangetast en verdwenen beschermd erfgoed*, Onderzoeksrapporten Agentschap Onroerend Erfgoed 202, Brussel.

5. BIJLAGEN BIJ HET INHOUDELIJK DOSSIER

5.1. Omgevingsplan

5.2. Fotobijlage

De fotoregistratie van de fysieke toestand, gevoegd als bijlage bij het ministerieel besluit, bevat alle relevante foto's voor dit dossier. Er is geen afzonderlijke fotobijlage bij het dossier gevoegd.

5.3. Documentatie

De documentatie bij het inhoudelijk opheffingsdossier bevat bijkomend materiaal zoals kaarten, postkaarten, archieffoto's, bouwplannen, kadastrermutaties, hoogtemodellen, e.d. dat het dossier verder onderbouwt of illustreert.